TELEMARK KOMMUNEREVISJON IKS

Forslag til plan for selskapskontroll 2016-2020

Nissedal kommune

2016 :: 430 003

Ferdigstilt: 7. mars 2016

Om Telemark kommunerevisjon IKS

Telemark kommunerevisjon IKS er eit av dei største interkommunale revisjonsselskapa i landet. Alle dei 18 kommunane i Telemark, kommunane Larvik og Lardal i Vestfold og Telemark fylkeskommune er eigarar av selskapet. Vi utfører revisjon og andre tenester for eigarane våre og andre kommunale/fylkeskommunale aktørar.

Frå 2015 har vi innleidd fagleg og administrativt samarbeid med dei interkommunale revisjonsordningane Buskerud kommunerevisjon IKS, Vestfold kommunerevisjon og Sandefjord distriktsrevisjon.

Telemark kommunerevisjon IKS har brei erfaring med selskapskontroll og gjer forvaltningsrevisjon av kommunal verksemd innanfor mange område, og med ulike innfallsvinklar. Våre tilsette har samfunnsfagleg, økonomisk og juridisk utdanning på mastergradsnivå, og har god kompetanse innan offentleg forvaltning.

Du kan lese meir på vår nettstad www.tekomrev.no.

Innhald

1 Innleiing 3
- 1.1 Bakgrunn 3
- 1.2 Kontrollutvalet sitt ansvar for planlegging av selskapskontroll 3
- 1.3 Kven kan bli kontrollert? 4
- 1.4 Selskapskontroll - innhald og omgrep 4
- 1.5 Gjennomføring og rapportering av kontrollen 5

2 Eigarskap i Nissedal kommune 7
- 2.1 Eigarskapsmelding 7
- 2.2 Kommunens eigarskap 7
- 2.3 Gjennomførte selskapskontrollar 7

3 Prioriteringar i denne planperioden 8
- 3.1 Eigarskapskontroll 8
- 3.2 Forslag om forvaltningsrevisjon i selskap 8

4 Plan for selskapskontroll 9

Vedlegg 10

Foto forside: www.effective.com

1 Innleiing

1.1 Bakgrunn

Kommunen kan engasjere seg i verksemder og leggje ulike oppgåver til fristilte organisasjonsformer som interkommunalt samarbeid, interkommunale selskap, aksjeselskap o.l. Kommunestyret står i stor grad fritt til å velje kva organisasjonsform slik verksemd skal ha. Kva organisasjonsform kommunestyret vel, har mykje å seie for kva høve kommunestyret har til å styre verksemda. Selskapa, som er sjølvstendige rettssubjekt, har eigne styringsorgan, og er regulert av særskilt lovgiving, som mellom anna regulerer tilhøvet mellom eigarane (kommunen) og selskapet sitt styringsorgan.

Viktige vilkår for folkevalt styring er open informasjon, etikk og kontroll. Ei evaluering av offentleglova[1] viser at kunnskapen om offentleglova i sjølvstendige offentlige rettssubjekt er lav. Vidare viser evalueringa at mange offentlege selskap, sjølv om dei forvaltar til dels svært store offentlege verdiar, får få innsynskrav. Mange meiner at ressursbruken på å etablere rutinar, system og kompetanse i organisasjonen er urimeleg i forhold til det lave talet på innsynskrav som dei får.

NIBR har undersøkt korleis norske kommunar tek omsyn til god folkevalt styring over den delen av verksemda som er organisert i selskap.[2] Dei fleste som vart spurde i undersøkinga meiner at kommunestyret ikkje får nok informasjon og ikkje er godt nok orientert, og at kontrollrutinane ikkje er tilstrekkelige.

Dette gir utfordringar når det gjeld demokratisk, folkevalt styring, innsyn og kontroll med verksemda.

1.2 Kontrollutvalet sitt ansvar for planlegging av selskapskontroll

Kontrollutvalet i Nissedal har bedt Telemark kommunerevisjon IKS om å utarbeide analyse og forslag til plan for selskapskontroll. Vårt forslag viser aktuelle tema for selskapskontroll i Nissedal kommune basert på ein vurdering av risiko og vesentlegheit. Det er kommunestyret som løyver ressursar til selskapskontroll, og som difor avgjer i kva omfang planen skal gjennomførast.

---

[1] Gjennomført av Oxford research i 2015 på oppdrag frå Justisdepartementet (http://www.oxfordresearch.no/media/270943/evaluering_av_offentleglova_oxford_research.pdf)

[2] Norsk institutt for by- og regionsforskning (NIBR) på oppdrag frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2015:1 (www.nibr.no)

1.3 Kven kan bli kontrollert?

Reglane om selskapskontroll gjeld kommunalt eigarskap i interkommunale selskap (IKS), aksjeselskap (AS) og interkommunale samarbeid etter kommuneloven § 27 når desse er sjølvstendige rettssubjekt. Kontrollen kan også gjelde dotterselskap til desse organa. Selskapskontroll omfattar ikkje stiftingar (eigast ikkje), kommunale føretak (inngår i kommunen) eller andre selskaps/organisasjonsformer enn dei tre nemnte.

Kommunens eigarskap i Telemark kommunerevisjon IKS og Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS går fram av oversikta i vedlegget. Telemark kommunerevisjon IKS er ikkje uavhengige i forhold til desse to selskapa, og vi har difor ikkje vurdert behovet for selskapskontroll for desse.

1.4 Selskapskontroll - innhald og omgrep

Omgrepet selskapskontroll dekkjer to former for kontroll:

- **Eigarskapskontroll**: Kontroll med korleis kommunen utøver eigarskap i selskap – forholdet mellom kommunestyret og eigarorganet
- **Forvaltningsrevisjon i selskap**: Kontroll med korleis selskapa vert styrte og drivne

Ein eigarskapskontroll er i hovudsak retta mot kommunen. Hovudspørsmålet i ein *eigarskapskontroll* er om kommunen har retningsliner for utøving av eigarskap, og om retningslinene er i samsvar med gjeldande reglar og tilrådingar for godt eigarskap. Vidare

undersøkjer vi om den som utøver eigarskap på vegne av kommunen gjer det i samsvar med gjeldande reglar og kommunestyret sine vedtak og føresetnader.

Drift og aktivitetar i selskapet kan en undersøkje gjennom ein forvaltningsrevisjon, på same måte som ein kan gjere forvaltningsrevisjon av kommunen si verksemd. Dei fleste tema og vinklingar kan undersøkjast gjennom ein forvaltningsrevisjon. Forvaltningsrevisjon skal gjerast i samsvar med god kommunal revisjonsskikk[3] og er regulert i kommunelova § 77 nr. 4 og i kontrollutvalsforskrifta og revisjonsforskrifta.

1.5 Gjennomføring og rapportering av kontrollen

Iverksetting av selskapskontroll
Kommunestyret skal vedta plan for selskapskontroll og skal stille ressursar til rådevelde for gjennomføringa. Kontrollutvalet skal sjå til at eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon blir gjennomført. Det er vanlig og føremålstenleg at kommunestyret gir kontrollutvalet myndighet til å gjøre endringar i planen.

Avtalen kommunen har med Telemark kommunerevisjon IKS dekkjer ikkje selskapskontroll. Gjeldande ordning er at kontrollutvalet ber om tilbod på ein kontroll, og vurderer bestilling ut frå tilbodet.

Gjennomføring av eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon
Det er ikkje stilt krav om kvalifikasjonar for den som skal gjennomføre eigarskapskontroll. Det er heller ikkje stilt metodiske krav til eigarskapskontrollen. Det vanlige er at revisor gjer eigarskapskontroll, eventuelt kontrollutvalet sitt sekretariat.

Forvaltningsrevisjon i selskap *skal* gjennomførast av revisor i samsvar med god kommunal revisjonsskikk og gjeldande kvalifikasjonskrav for forvaltningsrevisjon.

Ein eigarskapskontroll er vanlegvis mindre ressurskrevjande enn ein forvaltningsrevisjon.

Innsynsrett
Kommunelova § 80 regulerer innsynsrett i selskap for kontrollutvalet og kommunen sin revisor. Innsynsretten gjeld i interkommunale selskap, interkommunalt samarbeid som er organisert som sjølvstendig rettssubjekt og aksjeselskap med kommunale/fylkeskommunale eigarar.

[3] God kommunal revisjonsskikk innen forvaltningsrevisjon er definert i RSK 001, utgitt av Noregs kommunerevisorforbund

Det er ikkje innsynsrett i selskap som har private eller statlege medeigarar. Her kan eigarorganet gi kontrollutvalet innsynsrett gjennom vedtektene. Dersom innsynsretten ikkje er regulert i vedtektene, må kontrollutvalet be styret om samtykke til innsyn, eventuelt etter avklaring med eigarane.

Rapportering om eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon
Etter gjennomført eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon lagar vi ein rapport til handsaming i kontrollutvalet. Kontrollutvalet skal rapportere sitt arbeid til kommunestyret. Denne rapporteringa skjer normalt ved at kontrollutvalet sender rapporten med si innstilling til vedtak til kommunestyret for handsaming.

2 Eigarskap i Nissedal kommune

2.1 Eigarskapsmelding

Kommunen vedtok eigarskapsplattform for sine eigarskap i 2010. Eigarskapsplattforma gir generelle føringar, herunder arbeidsformer for administrativ og politisk utøving av eigarrolla. Det er også uarbeidd eigarskapsmelding for IATA AS. Denne vart vedtatt av eigarkommunane i 2009.

Kommunen planlegg å vedta ny eigarskapspolitikk og -melding våren 2016.

2.2 Kommunens eigarskap

Vi har henta informasjon om kommunen sine eigarinteresser frå kommunen og frå Proff.no og Brønnøysundregisteret. Dersom det ikkje er samsvar mellom desse kjeldene, har vi brukt informasjon frå dei offentlege registera. Vi kan ikkje seie sikkert at kommunen ikkje har eigarinteresser i andre selskap enn dei som går fram her.

2.3 Gjennomførte selskapskontrollar

For Nissedal kommune er følgjande selskapskontrollar gjennomførte i perioden 2012-2015:

Selskap	Tema/tilrådingar
Vest Telemark PPT IKS 2013	Tema for eigarskapskontrollen var om det var etablert rutinar for å følgje opp eigarskapen, om desse vart følgde. Det var m.a. gitt tilråding til eigarane om å revidere selskapsavtala og det enkelte formelle manglar var påpeikt ovanfor selskapet.
Vest-Telemark Kraftlag AS 2015	Tema for eigarskapskontrollen var om det var etablert rutinar for å følgje opp eigarskapen, om desse vart følgde, om evaluering og val av styre, og om formidling og samordning av utbytepolitikk og andre forventningar frå eigarane. Kommunen vart m.a. tilrådd å utarbeide felles eigarstrategi, derunder utbytepolitikk saman med dei andre eigarkommunane. Kommunen vart også tilrådd å sikre informasjon til og avklaring av rammer med kommunestyret om eigarskapen.

3 Prioriteringar i denne planperioden

3.1 Eigarskapskontroll

Etter ei vurdering av risiko og vesentlegheit, informasjon frå kommunen og resultat av tidlegare selskapskontrollar, tilrår vi følgjande prioriteringar i kommande valperiode:

Føringar for eigarskap og opplæring av eigarrepresentantar (anbefaling 1-8)
Nissedal kommune skal vedta ny eigarskapsmelding. Vi rår kommunen til å gjere ein eigarskapskontroll som undersøkjer om føringar for eigarskap i den nye eigarskapsmeldinga og ev. andre rutinar/vedtak vert følgde opp, og om innhaldet er i samsvar med gjeldande reglar og tilrådingar. Folkevaldopplæring, fullmakter, avklaringar og rapportering til kommunestyret bør undersøkjast. En slik kontroll vil normalt ikkje vere retta mot noko særskilt selskap.

Ein slik kontroll kan gjerast mot slutten av perioden.

Styre - evaluering og val (tilråding 9-17)
Det er eigar sitt ansvar å sjå til at den samla kompetansen i styret er tilpassa selskapet si verksemd. Vi rår kommunen til å undersøke korleis kommunen som eigar sikrar at selskap har godt samansette og godt fungerande styrer. I denne undersøkinga vil vi særleg sjå på valprosess, styresamansetjing, styreinstruks, evaluering av styret sitt arbeid og samansetjing i fleire selskap.

Samordning av føringar for eigarskap – fleire eigarar
Nissedal kommune har mykje eigarskap felles med andre kommunar. Det kan føre til at eigarane set ulike krav til selskapet knytt til eigarskapsutøving, og målsetningar og styring av selskapa kan vere motstridande. Eigarskapskontrollen av Vest Telemark Kraftlag AS hadde dette som tema. Vi rår kontrollutvalet å sjå etter at tilrådingane frå denne forvaltnings-revisjonen vert følgde opp.

3.2 Forslag om forvaltningsrevisjon i selskap

Gjennomføring av verksemd – måloppnåing - oppdragsavtaler
IATA IKS leverar renovasjonstenester i innbyggjarane i kommunen, og skal følgje miljøkrav knytt til avfallsområdet og sikre at renovasjonstenesta leverast til sjølvkost. IATA IKS har dotterselskap som også driv med næringsavfall. Her kan det vere risiko for kryss-

subsidiering. Vi meiner derfor at det kan vere aktuelt med ein forvaltningsrevisjon av IATA IKS.

Interkommunalt brannvernssamarbeid i Vest-Telemark IKS leverar feie- og tilsynstenester til eigarkommunane. Dette er tenester som skal leverast til sjølvkost. Selskapet omfattar også brannvern. Det kan vere risiko for kryss-subsidiering. I overordna analyse for forvaltningsrevisjon vert det peika på at feiegebyret er høgare i Nissedal enn i samanliknbare kommunar. I tillegg var det eit ønskje frå kommunen at tenesta vart vurdert. Vi rår derfor kommunen til å gjennomføre ein forvaltningsrevisjon som undersøkjer kostnadsgrunnlaget for feiing og tilsyn. Forvaltningsrevisjonen kan utvidast til å omfatte andre tema.

4 Plan for selskapskontroll

Vi foreslår følgjande selskapskontrollar i prioritert rekkefølgje:

Tema	Generell/selskap	Kontrollform	Tidspunkt for gjennomføring
Kostnadsgrunnlag - sjølvkost	Brannvernssamarbeid i Vest Telemark IKS	Forvaltningsrevisjon – bør gjerast saman med andre eigarar.	Bør gjerast tidleg i perioden.
Implementering av eigarskapsmelding til kommunen og ev. andre føringar for eigarskap.	Stikkprøver i utvalde selskap.	Eigarskapskontroll	Bør gjerast mot slutten av perioden.
Styresamansetting – evaluering og valprosess	Generell – selskap der kommunen har ein større eigardel	Eigarskapskontroll	Kan gjerast når som helst.
Kostnadsgrunnlag-sjølvkost	IATA IKS	Forvaltningsrevisjon - bør gjerast felles med andre eigarar	Bør gjerast tidleg i perioden.

Vedlegg

- Oversikt over Nissedal kommune sine eigarinteresser i selskap per 1.1.2016 og omtale av selskapa
- KS' Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll[4]

[4] Kommunenes sentralforbund 15. november 2015.

Oversikt over Nissedal kommune sine eigarinteresser i selskap per 1.1.2016 og omtale av selskapa

Selskap med innsynsrett, koml. § 80:

Interkommunale selskap (IKS)	Kommunen sin eigardel	Opplysningar om selskapet	Kontorkommune og andre eigarkommunar
Agder og Telemark kontrollutvalgs-sekretariat IKS	1,4 %	Formål: Utføre den lovpålage sekretærfunksjonen for deltakernes kontrollutvalg. Selskapet kan utføre tilsvarende oppgaver for andre bestillere. Anna: Ikkje hatt selskapskontroll.	Kontorkommune Bø Telemark fylkeskommune og alle kommunane i Telemark unntatt Skien, og kommunar i Agder.
Telemark kommunerevisjon IKS	0,54 %	Eigenkapitaldel: 59,9 %. Eigenkapital 6,1 mill. kr. Totalrentabilitet. 3,7 %. Gjeldsgrad: 0,7 Føremål: Utføre lovpålagte revisjonsoppgaver samt andre revisjonsoppdrag og rådgivning for deltakerne. I tillegg å utføre revisjonsoppdrag og rådgivning for andre selskaper. Selskapet har ikke erverv til formål. Anna: Ikkje hatt selskapskontroll.	Kontorkommune Skien Larvik, Lardal, alle kommunane i Telemark og Telemark fylkeskommune
Interkommunalt arkiv for Buskerud Vestfold og Telemark IKS (IKA Kongsberg IKS)	1,07%	Eigenkapitaldel: 16 %. Eigenkapital kr 600 000. Totalrentabilitet: 0,9 % Gjeldsgrad: 5,2 Føremål: Formålet med selskapet er å legge forholdene til rette for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser. Selskapet skal kunne fungere som arkivdepot for eierne samt selge kompetanse og arkivtjenester til andre. Selskapet skal kunne fungere som fylkesarkiv for deltakende fylkeskommuner, og skal kunne motta privatarkiv.	Kontorkommune Kongsberg 43 andre kommunar i Buskerud, Vestfold og Telemark

Interkommunale selskap (IKS)	Kommunen sin eigardel	Opplysningar om selskapet	Kontorkommune og andre eigarkommunar
		Anna: Kjenner ikkje til om det har vore selskapskontroll.	
Vest-Telemark pedagogisk psykologisk teneste PPT IKS	9 %	Eigenkapitaldel: -21,3 %. Eigenkapital er -2 mill. kr. Totalrentabilitet: -1 % Gjeldsgrad: -5,7 Føremål: Legge til rette ei pedagogisk-psykologisk teneste i samsvar med § 5-6 i lov om grunnskulen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova). Anna: Selskapskontroll i 2013	Kontorkommune Kviteseid 25 % Vinje 16 % Kviteseid 15 % Seljord 14 % Tokke 12 % Telemark fylkeskom. 9 % Fyresdal
Interkommunalt brannvernssamarbeid i Vest-Telemark IKS	10 %	Eigenkapitaldel: 12 %. Eigenkapital kr 249 000. Totalrentabilitet: 1 % Gjeldsgrad: 7,3 Føremål: Samarbeide om brannvesen og utføring av lovpålagte brannførebyggande oppgåver og feiing i desse kommunane. Anna: Ikkje hatt selskapskontroll.	Kontorkommune Tokke. 24 % Vinje 20 % Seljord 18 % Tokke 18 % Kviteseid 10 % Fyresdal
Indre Agder og Telemark avfallsselskap IKS (IATA)	10,3 %	Eigenkapitaldel: 13,4 %. Eigenkapital er 3,7 mill. kr. Totalrentabilitet: 1,2 % Gjeldsgrad: 6,4 Føremål: Ta vare på det totale avfallet i regionen på ein miljømessig, teknisk og økonomisk forsvarleg måte. Anlegge, eige og drive mottak og behandlingsanlegg for avfall i dei deltakande kommunane etter forureiningslov og konsesjonsvilkår. Ansvarleg for innsamling, transport og	Kontorkommune Nissedal 46,9 % Nome 29,8 % Drangedal 13,0 % Åmli

Interkommunale selskap (IKS)	Kommunen sin eigardel	Opplysningar om selskapet	Kontorkommune og andre eigarkommunar
		behandling av alle avfallstyper etter lovverk og forskrifter. Ansvarleg for å samle inn, bygge og drive anlegg for mottak og behandling av slam frå renseanlegg, septiktankar og lukka anlegg. Informasjon, koordinering, rådgjeving og tilrettelegging av forhold vedrørande avfallsbehandling. Delta i andre føretak som driv avfallsbehandling. Anna: Det ble utført selskapskontroll i 2006.	

Heleigde kommunale aksjeselskap (AS)	Kommunen sin eigardel	Opplysningar om selskapa	Kontorkommune og andre eigarkommunar
Vest-Telemark kraftlag AS	5,0 %	Eigenkapitaldel: 49,6 %. Eigenkapital 298 mill. kr. Totalrentabilitet: 9,6 % Gjeldsgrad: 1 Formål: Utbygging og drift av energiforsyningsnett. Utbygging og drift av produksjonsanlegg for energi. Omsetning av energi. Installasjonsverksemd, teletenester o.l. Rådgjeving, konsulentverksemd, tenesteyting og anna verksemd som har tilknyting til dei nemde føremål. Desse arbeidsområda kan organiserast som dotterselskap. Selskapet kan også vera deltakar i andre selskap innanfor desse og tilgrensande område. Anna: Selskapskontroll ble gjennomført 2007 og 2015.	Kontorkommune Tokke 19 % Tokke 19 % Fyresdal 19 % Seljord 19 % Vinje 19 % Kviteseid
Kvito AS	0,43 %	Eigenkapitaldel: 73,3 %. Eigenkapital 11,6 mill. kr. Totalrentabilitet: 0,8 % Gjeldsgrad: 0,4 Føremål:	Kontorkommune Vinje 21,78 % Kviteseid 14,78 % Tokke 63,01 % Vinje

Heleigde kommunale aksjeselskap (AS)	Kommunen sin eigardel	Opplysningar om selskapa	Kontorkommune og andre eigarkommunar
		Å vera tiltaksarrangør for tiltak retta mot arbeidstakarar, arbeidssøkjarar, personar under opplæring eller andre med trong for tilrettelegging, der NAV eller andre er oppdragsgjevar. Selskapet skal drive etter dei retningsliner og kravsspesifikasjonar som gjeld for like tiltak. Selskapet har ikkje som føremål å gje utbytte på aksjekapitalen, overskot skal koma verksemda og arbeidssøkjarane og arbeidstakarane til gode. Selskapet kan samarbeide med andre liknande selskap, både i form av produksjonssamarbeid, fagleg samarbeid og samarbeid på eigarsida.	

§ 27 – Sjølvstendige rettssubjekt	Kommunen sin eigardel	Opplysningar om selskapet	Kontorkommune og andre eigarkommunar
Vest-Telemarkrådet		Frå Vest-Telemarksrådet si nettside: Vest-Telemarkrådet er regionalt samarbeidsorgan for kommunane Fyresdal, Kviteseid, Nissedal, Seljord, Tokke og Vinje. Rådet løyser felles spørsmål for dei deltakande kommunane, og står som koordinator for ei rekkje samarbeidstiltak i regionen. Vest-Telemarkrådet har ei viktig rolle innan kontakt og samarbeid med stat, fylkeskommune, regionråd og andre organisasjonar.	Kviteseid er kontorkommune

Selskap utan innsynsrett:

Deleigde kommunale aksjeselskap	Kommunen sin eigardel	Opplysningar om selskapa	Kontorkommune og andre eigarkommunar
Vest-Telemark Blad AS	3,4 %	Eigenkapitaldel: 30,9 %. Eigenkapital 3,3 mill. kr.	Kontorkommune Kviteseid 8,74 % Vinje 6,99 % Seljord

Deleigde kommunale aksjeselskap	Kommunen sin eigardel	Opplysningar om selskapa	Kontorkommune og andre eigarkommunar
		Totalrentabilitet: -7,6 % Gjeldsgrad: 2,2 Føremål: Gjeva ut ei partipolitisk ubunde lokalavis på nynorsk for bygdene i Vest Telemark.	5,90 % Tokke 6,34 % Kviteseid
Skien-Dalen Skipsselskap AS	*	Eigenkapitaldel: -0,5%. Eigenkapital er -14 000 kr. Totalrentabilitet 7,6 % Gjeldsgrad: -189,1 Føremål: Drive turisttrafikk i Telemarksvassdraget og hva dermed står i forbindelse. Selskapet kan også ved aksjetegning eller på annen måte delta i andre selskaper. Anna: Hadde selskapskontroll i 2014.	Kontorkommune Skien Skien 9,99 % Nome 8,24 % Kviteseid 8,16 % Tokke 12,02 % Telemark fylkeskommune 26,87 %
Telemark bilruter AS	*	Eigenkapitaldel: 64,1 %. Eigenkapital er 58,6 mill. kr. Totalrentabilitet: 6,2 % Gjeldsgrad: 0,6 Føremål: Drive persontrafikk, varetransport og elles anna som har samanheng med dette	Kontorkommune Seljord 16,76 % Vinje 7,88 % Fyresdal 2,24 % Tokke 0,28 % Kviteseid
Vest-Telemark næringsbygg AS	1,65 %	Eigenkapitaldel: 92,2 % Eigenkapital er 30,7 mill.kr. Totalrentabilitet: 0,4 % Gjeldsgrad: 0,1% Føremål: VTN as sitt føremål er, i samarbeid med andre aktørar, å styrke og vidareutvikle næringslivet i regionen. Innafor kommunane Nissedal, Fyresdal, Tokke, Kviteseid, Seljord, Vinje, Hjartdal og	Kontorkommune Kviteseid 24,37 Vinje 9,92 % Telemark fylkeskom. 9,51 % Tokke 9,18 % Fyresdal 9,10 % Seljord

Deleigde kommunale aksjeselskap	Kommunen sin eigardel	Opplysningar om selskapa	Kontorkommune og andre eigarkommunar
		Drangedal skal VTN as vere med å skape grunnlag for vekst og utvikling ved å delta I ulike typar næringsbyggprosjekt, samt andre aktuelle selskap og verksemder. I samband med dette kan det også ytast teknisk og økonomisk rådgjeving.	4,89 % Drangedal 4,40 % Kviteseid
Hjalarhornet Radio AS	*	Eigenkapitaldel: 93,5 %. Eigenkapital kr 258 000. Gjeldsgrad: 0,1 Føremål: Fri og ubunden kringkasting innafor konsesjonsområdet, ut frå retningslinene i konsesjonsvilkåra. Selskapet kan drive med sal av varer og tenestar.	Kontorkommune Seljord.
Kommunekraft AS	*	Eigenkapitaldel: 69,8 % Eigenkapital 3,2 mill. kr. Gjeldsgrad: 0,4 Føremål: Formidle aksjeeiernes disponible kraft, herunder konsesjonskraft, og drive annen virksomhet tilknyttet slik formidling.	Kontorkommune Oslo
Rehabiliteringssenteret AIR AS	*	Eigenkapitaldel: 12,3 %. Eigenkapital 9,5 mill. kr. Gjeldsgrad: 7,1 Føremål: Drift av eit rehabiliteringssenter i spesialhelsetenesta der auka arbeidsdeltaking er det overordna målet. AiR - Klinikk si kjerneverksemd er å bidra til at personar som er utanfor, eller i fare for å falle ut av arbeidslivet på grunn av helseproblem, får betre funksjon og auka bevisstgjering av deira ressursar og moglegheitar, på ein måte som styrkjer arbeidsevna. AiR klinikk har fokus både på individet og omgjevnadane for å oppnå auka arbeidsdeltaking. AiR -Nasjonalt kompetansesenter for arbeidsretta rehabilitering si	Kontorkommune Vinje 16,06 % Vinje

Deleigde kommunale aksjeselskap	Kommunen sin eigardel	Opplysningar om selskapa	Kontorkommune og andre eigarkommunar
		kjerneverksemd er å bidra til forsking, fagutvikling, formidling, nettverk og innovasjon innan faget arbeidsretta rehabilitering.	

*) Kjenner ikkje eigardelen. Alle nøkkeltal frå 2014.

Formlar og forklaringar for nøkkeltall:

Eigenkapitaldel	(Sum eigenkapital/totalkapital)*100 *Eigenkapitaldelen viser kor mykje av totalkapitalen som er eigenkapital. Over 40 % reknast som mykje godt.*
Totalrentabilitet	(Resultat før skatt + finanskostnader)*100/gj.sn. totalkapital *Resultat av drifta viser kor lønsam verksemda er. Over 15 % reknast som mykje godt.*
Gjeldsgrad	Sum gjeld / Sum eigenkapital *Gjeldsgraden viser kor stor gjelda er i forhold til eigenkapitalen. En gjeldsgrad på 1 vil si at bedrifta har like stor gjeld som eigenkapital.*

KS' Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll[5]

ANBEFALING 1: OBLIGATORISK OPPLÆRING AV OG INFORMASJON TIL FOLKEVALGTE
Kommunene bør som en del av sitt folkevalgtprogram gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første 6 månedene av valgperioden. Det anbefales også at det nye kommunestyret tidlig i perioden får en oversikt over status for selskapene.

ANBEFALING 2: VURDERING OG VALG AV SELSKAPSFORM
Det er eiers ansvar å sikre en selskapsform som er tilpasset selskapets formål, eierstyringsbehov, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.

ANBEFALING 3: FYSISK SKILLE MELLOM MONOPOL OG KONKURRANSEVIRKSOMHET
Selskap som opererer i et marked i konkurranse med andre aktører i tillegg til monopolvirksomhet, bør som hovedregel skille ut den markedsrettede delen av virksomheten for å unngå rolleblanding og kryssubsidiering.

ANBEFALING 4: UTARBEIDELSE AV EIGARSKAPSMELDINGER
Kommunestyrene bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskap.

<u>Eierskapsmeldingen bør minimum ha disse hovedpunktene:</u>
1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskap og samarbeid.
2. Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring
3. Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene.
4. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder styringsdokumentene.
5. Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.

ANBEFALING 5: UTARBEIDELSE OG REVIDERING AV STYRINGSDOKUMENTER
Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

ANBEFALING 6: EIERMØTER

[5] Kommunenes sentralforbund 15. november 2015.

KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter frå kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet.

ANBEFALING 7: EIERORGANETS SAMMENSETNING OG FUNKSJON
Avhengig av selskapets formål, anbefales det som en hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak.

ANBEFALING 8: GJENNOMFØRING AV GENERALFORSAMLINGER OG REPRESENTANTSKAPSMØTER
De formelle eiermøtene er generalforsamling eller representantskap. Det er styret som innkaller. Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

ANBEFALING 9: SAMMENSETNINGEN AV STYRET
Det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Det anbefales at kommunen sikrer opplæring av styremedlemmene.

ANBEFALING 10: VALGKOMITE OG STYREUTNEVNELSER
Ved valg av styrer til kommunalt eide selskap bør det vedtektsfestes bruk av valgkomite.

ANBEFALING 11: KJØNNSMESSIG BALANSE I STYRENE
Det anbefales at eierorganet uavhengig av organisasjonsform tilstreber balansert kjønnsrepresentasjon. Styremedlemmene behøver ikkje være bosatt i kommunen.

ANBEFALING 12: RUTINER FOR Å SIKRE RIKTIG KOMPETANSE I SELSKAPSSTYRENE
Eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. Eier bør også anbefale styret selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut frå eiernes formål med selskapet. Det er derfor anbefalt flere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

ANBEFALING 13: STYRESAMMENSETNING I KONSERNMODELL
Styremedlemmer i morselskap bør ikkje sitte i styret til datterselskap. Konserndirektøren kan være representert i datterselskapenes styrer.

ANBEFALING 14: OPPNEVNELSE AV VARAREPRESENTANTER
Der det utpekes varamedlemmer til styret bør ordningen med numeriske varamedlemmer benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

ANBEFALING 15: HABILITETSVURDERINGER
Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styrer i selskap.

ANBEFALING 16: GODTGJØRING AV STYREVERV
Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

ANBEFALING 17: REGISTRERING AV STYREVERV
Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskap bør registrere vervene på www.styrevervregisteret.no

ANBEFALING 18: ARBEIDSGIVERTILHØRIGHET I SELVSTENDIGE RETTSSUBJEKTER
Det anbefales at selskapene søker medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon. KS Bedrift vil være et naturlig valg for mange av disse selskapene.

ANBEFALING 19: UTARBEIDELSE AV ETISKE RETNINGSLINJER
Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften

ANBEFALING 20: SÆRLIG OM ADMINISTRASJONSSJEFENS ROLLE I KOMMUNALE FORETAK
Det anbefales at kommunestyrene ved opprettelse av kommunale foretak diskuterer administrasjonssjefens rolle og handlingsmuligheter overfor daglig leder.

ANBEFALING 21: UTØVELSE AV TILSYN OG KONTROLL
Kommunestyret har både et tilsyns og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollansvaret gjelder også når virksomheten er skilt ut i egne selskap.